

ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В СИСТЕМІ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Актуальність теми дослідження: За останні десятиліття в світі активізувалися інтеграційні процеси, важливу роль в розвитку яких грають міжнародні організації, які сприяють співпраці держав у сфері здійснення ними суверенних прав. У сучасних міжнародних відносинах міжнародні організації грають істотну роль як форма співпраці і багатобічної дипломатії. Міжнародні організації охопили весь світ і проникли у всі сфери суспільно-політичного життя. Без їх участі не вирішується жодна значна проблема будь-якої держави.

Мета дослідження: є визначення основних тенденцій та особливостей зовнішньої політики України шляхом аналізу, змісту і характеру ЄС і НАТО з Україною, виявлення пріоритетів, здобутків, проблем співпраці та перспектив набуття членства в цих організаціях. **Об'єктом дослідження** є зовнішня політика України в системі міжнародних відносин. **Предмет дослідження** становлять загальні тенденції та специфічні особливості трансформації міжнародних відносин України. **Завдання дослідження:** розглянути основні пріоритети зовнішньої політики України; виявити тенденції й проблеми співпраці ЄС, НАТО і України, форми і динаміку відносин та перспективу подальшого розвитку. *Міжнародні організації* – це об'єднання держав, національних громадських організацій та індивідуальних членів, які були створені з метою вирішення питань регіонального або глобального характеру. Ці організації мають установчий міжнародний договір та постійні органи і штаб-квартиру, здійснюють діяльність в інтересах держав-членів. Динамічні зміни міжнародного середовища, нові тенденції світового розвитку впливають на формування та практичну реалізацію зовнішньополітичної діяльності України. Після проголошення Акту про державну незалежність Україна вперше стала рівноправним суб'єктом міжнародних відносин, все більше утверджуючись на міжнародній арені як активний суб'єкт міжнародних відносин. Всесвітня інтеграція у світові структури і міжнародні організації *є стратегічною метою зовнішньої політики України*. Зараз Україна є членом понад п'ятдесяті міжнародних організацій, серед яких: ЮНЕСКО, МАГАТЕ, МОП, ЦЕІ. Сьогодні Україна та НАТО тісно співпрацюють у проведенні міжнародних операцій з підтримки миру та запроваджують широкомасштабну програму практичної співпраці з широкого кола інших питань. Триває процес інтенсифікованого діалогу з питань членства України в НАТО та відповідних реформ [1, с. 258]. Основні *правові норми* становлення України як суб'єкта міжнародних відносин закладені в Декларації про державний суверенітет України, в якій зазначено, що «наша країна, як суб'єкт міжнародного права здійснює безпосередні відносини з іншими державами, укладає з ними договори, обмінюється дипломатичними, консульськими, торгівельними представництвами, бере участь у діяльності міжнародних організацій в обсязі, необхідному для забезпечення національних інтересів у політичній, економічній, екологічній, інформаційній, технічній та спортивній сферах. Україна виступає рівноправним учасником міжнародного спілкування, активно сприяє зміцненню загального миру і міжнародної безпеки, бере участь у загальноєвропейському процесі та в європейських структурах» [2, с. 34]. Наша країна була однією з держав-засновниць *Організації Об'єднаних Націй* (ООН). У другій половині двадцятого століття ООН змогла зайняти центральне місце в системі міжнародних організацій, координуючи діяльність як урядових, так і неурядових організацій. Для України, яка прагне твердо закріпитися у світових міжнародних організаціях та проводити власний зовнішньополітичний курс, членство в ООН є однією з умов міжнародних гарантій її національної безпеки. Якщо до розпаду СРСР безпека України гарантувалася військовою могутністю Радянського Союзу, то з проголошенням незалежності нашої держави саме ООН залишається чи не єдиною структурою, спроможною у разі необхідності надати Україні конкретну допомогу в справі забезпечення її територіальної цілісності. Відносини співробітництва між Україною та ЮНЕСКО розвиваються у конструктивному руслі, спрямованому, зокрема, на розширення міжнародного співробітництва українських установ і закладів у гуманітарній сфері, а також на підвищення економічної участі в програмній діяльності Організації. Участь України в міжнародному регіональному співробітництві є одним із основних пріоритетів зовнішньої політики держави на шляху забезпечення її національних інтересів. Одна з найяскравіших організацій регіонального рівня *є Співдружність Незалежних Держав* (СНД). Цілі СНД визначені в ст. 2 Статуту СНД: здійснення співпраці в політичній, економічній, екологічній, гуманітарній, культурній і інших областях; всесторонній і збалансований економічний і соціальний розвиток держав-членів в рамках загального економічного простору, міждержавна кооперація і інтеграція; забезпечення та збереження умов відповідно до загально визначених принципів і норм міжнародного права і документів СБСЕ; співпраця між державами-членами в забезпеченні міжнародного миру і безпеки, здійснення ефективних заходів по скороченню озброєнь і військових витрат, ліквідація ядерного і інших видів зброї масового знищення, досягнення загального і повного роззброєння; сприяння громадянам держав-членів у вільному спілкуванні, контактах і пересуванні в Співдружності; взаємна правова допомога і співпраця в інших сферах правових відносин; мирний дозвіл суперечок і конфліктів між державами Співдружності [3, с. 24]. Ставши однією з засновниць Співдружності, наша країна ратифікувала її перший установчий документ з власними застереженнями. Зміст Додатку до Постанови Верховної Ради України «Про ратифікацію Угоди про створення СНД», а також «Основних напрямів зовнішньої політики України» свідчить, що наша держава схильна розглядати Співдружність як міжнародний механізм багатосторонніх консультацій і переговорів, отже, як суто координаційну структуру, форум, що сприяє поживаленню багатосторонніх відносин на найвищому рівні. Також Україна є потенційним кандидатом на вступ до *Європейського Союзу*, але вона може стати учасником ЄС лише за умови забезпечення прав людини, дотримання технічних і юридичних норм інтеграції в політичну й ринкову системи. Угодою також визначено перелік сфер, у яких має бути досягнуто «приблизної адекватності» законів: митне право; законодавство про компанії; банківське право; бухгалтерський облік компаній; податки; інтелектуальна власність; охорона праці; фінансові послуги; правила конкуренції; державні закупівлі; охорона здоров'я та життя людей, тварин і рослин; охорона довкілля; захист прав споживачів; технічні правила і стандарти; енергетика, у тому числі ядерна; транспорт. Національні інтереси нашої держави потребують утвердження її як впливової європейської держави, повноправного члена ЄС. У зв'язку з цим необхідне чітке та всебічне визначення зовнішньополітичної стратегії щодо інтеграції України в європейський політичний, економічний та правовий простір [4, с. 170]. **Висновок:** Європейська інтеграція забезпечить Україні модернізацію економіки, подолання технічної відсталості, залучення іноземних інвестицій та новітніх технологій, створення нових робочих місць, вихід на світові ринки. На сучасному етапі найбільш оптимальною формою участі України у міжнародних інтеграційних процесах є перехід до преференційного торговельного режиму з країнами, міжнародними організаціями. Підписання угоди про вільну торгівлю між Україною та ЄС є важливим інструментом створення конкурентоспроможної економіки, встановлення більш тісних взаємозв'язків із країнами Європи. Регіональні організації створюються перш за все для вирішення питань підтримки миру і безпеки на регіональному рівні і вирішення регіональних суперечок мирними засобами за допомогою регіональних організацій.

Список використаних джерел

1. Ващук Ф. Г. Взаємовідносини України з НАТО / Ф.Г. Ващук. Випуск 12. 258 с.
2. Декларації про державний суверенітет України, 34 с.
3. Зовнішня політика України: здобутки і проблеми К.: Т-во «Знання» України, 24 с.
4. Проект «Зовнішня політика України та шлях країни до Європи» Центр миру 170 с.